

schikken kan, getuige de kleine Aesbach, een zijriviertje van de Sûre.

Tenslotte moet men uit deze beschrijving niet de verkeerde conclusie trekken, dat dit een geologische excursie wordt. Integendeel, hopenlijk komen alle natuurliefhebbers van landschap-schoon, dieren, planten en geologie aan hun trekken, maar de bodem is hier wel een alles overheersende factor.

VERSLAGEN

VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Maastricht op woensdag 3 maart 1965

De heer **Poot** toont een aantal kevers die schadelijk zijn in voorraden. Deze dieren kunnen allen net als muizen en mussen als cultuurvolgers worden beschouwd. Zij stammen af van wilde soorten, die bijv. kunnen voorkomen achter schors van bomen. Door het slechte reinigen van pakhuizen en opslagplaatsen sluiten deze dieren hun jaarcyclus.

De heer **Buddenberg** zag in het Savelsbos op 20 februari een zwarte specht. De heer **Kemp** nam acht bonte kraaien waar even over de Nederlands-Belgische grens nabij Nederweert op 27 februari. **Br. Virgilius** demonstreert enige soorten wilde bijen, zowel solitair als de sociaal levende honingbij. Dit zijn alle dieren die van nectar leven; ook hun larven voeden zich met nectar en stuifmeel. Daarnaast vertoont hij een aantal wespen, waarvan de larven in hoofdzaak insekten-etend zijn. Speciaal de goudwespen zijn parasitair. Zij leggen eitjes in nesten van andere hymenopteren.

Dan krijgt de heer **W. P. Mantel** het woord om zijn aangekondigde lezing te houden over Nederlandse tripsen. Ons lid Mantel is werkzaam in het Instituut voor Plantenziektenkundig onderzoek te Wageningen, waar hij onder leiding van zijn chef, Dr. C. J. H. Franssen onderzoek doet over de in Nederland schadelijk optredende tripsen in land- en tuinbouwgewassen. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan de inventarisatie van andere in ons land voorkomende tripsen. Tripsen staan beter bekend onder de naam Onweersbeestjes. Zij heten ook *Thysanoptera* = Franjevleugeligen, of *Physópoda* = Blaaspoten. Een uitvoerige be-

handeling verscheen in de serie Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. onder Nr. 51. Elders in deze aflevering wordt een waardevolle bijdrage besproken die Br. Arnoud leverde voor de kennis van de Nederlandse soorten. Daaronder bevindt zich een novum voor de wetenschap.

te Heerlen op woensdag 10 maart 1965

Br. Arnoud laat een paar takken zien van de Wilde kornoelje *Cornus sanguinea*. Deze bezit in het voorjaar (maar ook reeds in de herfst en winter) rode takken; dit zijn voornamelijk jonge twijgen, terwijl de oude takken meer groen van kleur blijven. Deze rode kleur is te danken aan anthocyaan, dat zich ophoopt in de schors, maar ook in de loofbladeren en bladstelen. Er zijn vele plantensoorten bekend waarvan bepaalde delen zoals bloem, stengel of blad in het voorjaar min of meer rood getint zijn. Dit verschijnsel wordt dan wel een bescherming genoemd tegen de felle zonnestraling in het voorjaar, waarbij dan het meer roodgekleurde gedeelte van het spectrum teruggekaatst wordt (men vergelijk ook planten uit het hooggebergte). Of deze verklaring ook geldt voor de kornoelje, die zich reeds in de herfst kleurt, is zeer de vraag. **Br. Arnoud** zou graag vindplaatsgegevens ontvangen van de Gaspeldoorn, *Ulex europaeus*, dit in verband met zijn insektenstudie.

Mej. Janssen vraagt zich af of het niet mogelijk zou zijn, dat de posterijen een serie postzegels uit zullen geven, welke betrekking hebben op dieren en bloemen, dit in verband met de Thijssseherdenking. Naar aanleiding van het verslag van de vergadering van 3 februari te Maastricht, betreffende *Emus hirtus* en kevertjes, welke leven in de stengels van *Clematis vitalba*, vraagt zij hoe dat toch zit, daar **Br. Arnoud** reeds veel eerder over deze dieren gesproken heeft. Deze antwoordt als volgt:

Laemophloeus clematidis is in het voorjaar van 1963 zeker reeds vermeld op een vergadering van het genootschap in Heerlen: 9 januari 1963. In december 1962 en de daarop volgende koude weken heeft **Br. Arnoud** *Clematis vitalba* tot voorwerp van studie gemaakt, en zo verschillende merkwaardigheden gevonden die samen stof bieden voor een artikel. Op vermelde vergadering zijn dan ook geen soortnamen ge-

noemd. Hij zal met dit artikel wat moeten opschieten.

In de verzameling van J. Maesen te Maastricht bevinden zich twee exemplaren van *Emus hirtus*, een uit Boxmeer, 27-VIII-1983, en een uit Canne, 27-VI-1957. Zelf bezit Br. Arnoud een exemplaar van de Brunsummerheide, 30-IX-1951. De heer Poot was van deze vondsten op de hoogte, evenals Br. Virgilius. Op de vergadering van 3 februari te Maastricht werd dan ook alleen vermeld dat het door Br. Virgilius op de St. Pietersberg gevangen exemplaar het eerste was dat de heer Poot van Limburg gezien had.

De heer Sterken laat een fraai gevormd wespennest zien. In het voorjaar begint een koningin in haar eentje met het bouwen van een nest. Ze vervaardigt enkele cellen en legt in ieder een ei, de larven die hieruit komen verzorgt ze. De eerst uitgekomen wespen nemen haar taak als bouwster en verzorgster over, waardoor zij zich geleidelijk alleen kan bezighouden met het voortbrengen van eieren. Onder gunstige omstandigheden neemt de bevolking sterk in aantal toe, terwijl het nest steeds verder uitgebreid wordt. In de herfst echter verlaten de jonge koninginnen het nest om elders te overwinteren, terwijl de bevolking langzamerhand uitsterft. Ieder jaar moet steeds een nieuw nest gebouwd worden. Dr. Dijkstra merkt hierbij op, dat hij in Turkije eens gezien heeft, dat twee wespen beide bezig waren met het bouwen van een nest.

Tenslotte laat de heer Bult een serie dia's en enkele films zien van uilen, spechten, pluvier, grauwe klauwier, hop en bijeneter. De klauwier koos als prooidieren veel muizen: deze werden gespiest en vervolgens onthoofd, waarbij de kop afzonderlijk op een doorn geprikt werd. De romp werd daarna eerst van de vacht ontdaan. Wat de hop betreft, deze werd gefotografeerd bij zijn nest. Als prooidieren werden veel veenmollen gekozen. Ook het voorkomen van de bijeneter in Nederland is de moeite van het vermelden waard.

Dr. Dijkstra maakte van de gelegenheid gebruik om enkele dia's van orchideeën te vertonen, o.a. de bastaard van *Orchis militaris* en *Aceras anthropophorum*, Soldaten- en Poppenorchis, dus tussen soorten uit twee geslachten, iets wat in de natuur niet zo algemeen voorkomt.

EEN BROEDGEVAL VAN DE HOP (*UPUPA EPOPS*) IN OOSTELIJK NOORD-BRABANT IN 1964.

door

J. D. G. PEEREBOOM VOLLER

Dit jaar kon gelukkig wederom een broedgeval van de Hop (*Upupa epops*) worden vastgesteld in dezelfde gemeente in Oostelijk Noord-Brabant, waarin deze voor Nederland schaarse vogel ook de drie voorgaande jaren heeft gebroed.

In 1961, 1962 en 1963 broedde een Hoppenpaartje elk jaar onder dezelfde dakpan van een met pannen gedekte loods (stal) op het erf van een in die gemeente gelegen tuinderij.

Tijdens een bezoek aan de betrokken tuinder op 14 juni 1964 deelde deze ons mede dat de Hoppen dit jaar echter verstek hadden laten gaan, hetgeen ongetwijfeld verband hield met de wijzigingen, die zich als gevolg van in opdracht van de eigenaar verrichte herstelwerkzaamheden aan de loods — restauratie van het woonhuis en verwijdering van enkele vruchtbomen op het erf — in hun broedbiotoop hadden voorgedaan. Wel — zo werd ons medegedeeld — was er een Hop in het dorp gesignaleerd. De jongeman die het brood rondbracht — zelf een vogelliefhebber — had de vogel enkele malen gehoord en gezien in de omgeving van een der met hoge bomen begroeide dorpslanen. Of de vogel ergens in de buurt een nest had kon men ons niet zeggen. De tuinder, die erg teleurgesteld was dat zijn „Hoep-hoeps", zoals hij ze noemde, hem dit jaar in de steek hadden gelaten, zou trachten te weten te komen of en zo ja wáár de vogels eventueel nestelden.

Een telefoontje op 20 juni met de mededeling dat de nestplaats was gelocaliseerd, deed ons ertoe besluiten de volgende dag ter plaatse poolshoogte te nemen.

Het bleek, dat de Hop een broedplaats had uitgekozen op het achtererf van een café. Dit erf, waarop enige vruchtbomen stonden, bleek aan de tuin van een woonhuis, aan de zuidzijde bevond zich open cultuurland van enige uitgestrektheid en aan de oostzijde grensde het aan het erf van een kippenfokkerij. Bij de grensscheiding, die overigens niet zichtbaar was ge-